

Posudek diplomové práce

Název práce: Recepce pojetí mezináboženské spolupráce Hanse Künga v českém prostředí

Autorka: Petra Niederlová

Autorka se ve své diplomové práci zhostila aktuálního tématu. Pokusila se zmapovat dosah působení myšlenek a iniciativ Hanse Künga v České Republice, zejména jeho projektu světový étos. Ve své práci se věnuje jednak H. Küngovi a jeho dílu, jednak zkoumá širší problematiku mezináboženského dialogu a mezináboženské spolupráce a úskalí, na která mezináboženské vztahy v současném světě narážejí.

Autorka svou práci člení do třinácti kapitol, které uvádí za sebou bez hierarchické struktury. Postupně v nich tematizuje jednotlivé okruhy otázek a problémů, související s hlavním tématem práce. V úvodních kapitolách popisuje situaci současného světa, volající po smíření a spolupráci mezi náboženstvími. Od samého počátku komentuje snahy a iniciativy H. Künga a jeho nejbližších spolupracovníků na tomto poli, všímá si podrobněji Küngovy úspěšné snahy prosadit podepsání Prohlášení k světovému étosu na Parlamentu náboženství světa v Chicagu v roce 1993. V několika dalších kapitolách se věnuje naléhavé důležitosti mezináboženského dialogu a mimo jiné také konkrétních aktivit Hanse Künga na tomto poli, jak jsou reflektovány v pracích několika vybraných českých religionistů a teologů. (V jedné z těchto kapitol například podrobněji rozebírá monografickou práci věnovanou H. Küngovi, jeho teologickým předpokladům a jeho praktickým iniciativám na poli mezináboženské spolupráce). Následující kapitolu věnuje složitému vztahu mezi H. Küngem a jeho někdejší kolegou a blízkým spolupracovníkem Josephem Ratzingerem. Stručnou kapitolu věnuje autorka také Jaromíru Štětinovi, spisovateli a senátorovi, který byl H. Küngem a jeho pojetím mezináboženského dialogu hluboce inspirován. Krátkou kapitolu autorka věnuje také mezináboženskému dialogu v díle Tomáše Halíka.

V jednotlivých kapitolách práce se střídavě tematizuje obecná problematika mezináboženských vztahů, mezináboženského dialogu a mezináboženské spolupráce nebo jednotlivé konkrétní aspekty díla H. Künga, a to žel místy bez zřetelného vyslovení vzájemné souvislosti, logické posloupnosti či argumentační návaznosti mezi jednotlivými dílčími kapitolami. Devátá kapitola pojednává o českém centru Prokopios, které je regionální pobočkou Küngovy nadace Světový étos se sídlem v Tübingen. Následující kapitolu autorka věnuje překladu Küngových knih do češtiny a významu těchto publikací v české odborné religionistické a teologické literatuře. Další kapitola je věnována seriálu Světová náboženství očima Hanse Künga, vydané v češtině jako série DVD. Další kapitolu autorka věnuje diskuzi o myšlení a díle Hanse Künga v českých teologických periodikách a zvláštní pozornost v samostatné kapitole věnuje autorka souboru článků, týkajících se mezináboženského dialogu (nejen ale zejména) souvisejících s iniciativou H. Künga, které přinesl časopis Dingir.

V závěru práce autorka říká: „Je proto chvályhodné, že jak dokumentovala tato má práce, se Küngovým názorům dostává v českém prostředí stabilní pozornosti výrazných autorů, kteří nabízejí jak důkladnou analýzu, tak i kritické připomínky jeho jednotlivých myšlenek i celých knih. I oni tak přispívají k rozšíření věcného mezináboženského dialogu“. Autorka ve své práci shromáždila úctyhodné množství relevantního pramenného materiálu i sekundární literatury, zmapovala docela podrobně překlady Küngových děl do češtiny a také časopisecké články i větší monografické studie věnované této osobnosti a jednotlivým aspektům jejího díla v českých odborných kruzích. Práci bych vytkl jistou metodologickou nevyjasněností. Například čistě horizontální charakter práce, tedy skutečnost, že kapitoly nejsou uspořádány do celků, které by byly vzájemně logicky hierarchizovány, působí do jisté míry chaoticky, zejména vzhledem k tomu, že v některých kapitolách se autorka dotýká H. Künga a jeho iniciativ letmo a okrajově, v jiných se zabývá Künigem téměř výlučně. Vnitřní strukturovanost její práce není zřetelná a není ani vždy jasné, zda jí zajímá spíš širší problematika mezináboženského dialogu a spolupráce u nás, nebo konkrétně a jenom právě to pojetí mezináboženských vztahů, které navrhuje a rozvíjí Hans Küng nebo zatřetí zda ji zajímá především otázka, jakého ohlasu se Küng jako teolog a intelektuál dočkal v českém prostředí (jeho díla a iniciativy na poli mezináboženského dialogu jsou pouhým zlomkem jeho ostatních mnohostranných aktivit a mezi překlady jeho děl do češtiny tvoří práce věnované mezináboženskému dialogu menšinu).

Také závěr práce se nezdá být zřetelnou rekapitulaci badatelského výtěžku. Oddíl textu, nadepsaný jako závěr, až úplně v posledním odstavci toto ohlédnutí a zhodnocení v několika řádcích nabízí. Autorka shromáždila opravdu mnoho relevantního materiálu, ale kritická analýza a interpretace, a především uspořádání tohoto materiálu přišly v předložené diplomové práci poněkud zkrátka. Práce tedy trpí metodologickou nevyjasněností, která je poměrně závažná. Na druhé straně ale je třeba ocenit jak svěží, téměř literární styl, s jakým je práce napsána, tak pečlivost a svědomitost, s jakou autorka dohledala a zdokumentovala odborné i popularizující texty týkající se H. Künga v českém jazyce, a také její odvahu zhostit se náročného tématu. Vzhledem k vysloveným nedostatkům práce, ale také vzhledem k jejím kvalitám navrhuji hodnocení D.

K obhajobě navrhuji rozpravu nad strukturou práce, nad jasným, zřetelným a jednoznačným vymezením tématu a cíle práce a nad zřetelnou formulací zjištěných výsledků, tedy tvrzení a závěrů, ke kterým autorka prostřednictvím svého bádání dospěla.